

Sygn. akt I PK 296/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)
SSN Bogusław Cudowski (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa I. R.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "R." w Ł.
o nagrodę jubileuszową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 maja 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Ł.
z dnia 27 czerwca 2013 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od strony pozwanej na
rzecz strony powodowej 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 marca 2013 r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo I. R.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „R.” o nagrodę jubileuszową oraz zasądził od

powoda na rzecz pozwanego 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powód jest zatrudniony w Spółdzielni Mieszkaniowej „R.” na podstawie umowy z 21 stycznia 2011 r., zawartej na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku członka Zarządu, kierownika ds. techniczno-eksploatacyjnych z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 5.600 zł, pozostałe składniki zgodne z uchwałą nr [...] Rady Nadzorczej.

Uchwała Rady Nadzorczej z 18 grudnia 2003 r. stanowi m. in. że członkom zarządu przysługuje również nagroda jubileuszowa przyznawana przez Radę Nadzorczą na zasadach analogicznych, jak dla pracowników Spółdzielni określonych w zakładowym układzie zbiorowym pracy.

Uchwałą z 28 czerwca 2007 r. Rada Nadzorcza postanowiła przyznać nagrodę jubileuszową za 35 lat pracy I. R.

W obowiązującym Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy dla pracowników Spółdzielni Mieszkaniowej z 6 sierpnia 2001 r. postanowiono, że pracownikom przysługuje nagroda jubileuszowa liczona od podstawy wymiaru obowiązującej w dniu nabycia prawa do nagrody w wysokości 600% podstawy wymiaru za 40 lat pracy.

Uchwałą z 12 lipca 2012 r. Rada Nadzorcza postanowiła nie przyznać nagrody jubileuszowej za 40 lat pracy I. R. Stwierdziła jednocześnie, że uprawnienia do nagrody zostaną nabyte 14 lipca 2012 r. Na dzień 14 lipca 2012 r. powód legitymował się 40-letnim stażem pracy.

Pismem z 30 lipca 2012 r. powód zwrócił się do Rady Nadzorczej o wyjaśnienie, dlaczego nie została mu wypłacona nagroda jubileuszowa. W odpowiedzi Rada wyjaśniła, że korzystając z uprawnień statutowych, Rada przyznaje nagrodę stosowną uchwałą. Odmawiając powodowi wypłacenia nagrody, wzięto pod uwagę trudną sytuację finansową mieszkańców Spółdzielni, którzy w pośredni sposób ponoszą koszty nagród. Dodatkowo wzięto także pod uwagę fakt, iż powód jest emerytem, zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem na poziomie dwóch średnich krajowych. Nagroda jubileuszowa za 40 lat pracy powoda wyniosłaby 38.140 zł.

Sąd Rejonowy podniósł, że w sprawie znaczenie miały dwa akty prawne; Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy oraz uchwała Rady Nadzorczej. Zgodnie z art. 39 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników Spółdzielni Mieszkaniowej R. z 6 sierpnia 2001 r. pracownikom przysługuje nagroda jubileuszowa liczona od podstawy wymiaru obowiązującej w dniu nabycia prawa do nagrody w wysokości 600% podstawy wymiaru za 40 lat pracy. W ocenie Sądu I instancji powyższy przepis układu zbiorowego pracy nie mógł mieć zastosowania w stosunku do powoda.

Odnosząc się do postanowień uchwały Rady Nadzorczej, podniesiono, że uchwała potwierdza prerogatywę Rady Nadzorczej do podejmowania decyzji w przedmiocie przyznania członkowi zarządu nagrody jubileuszowej. Część przepisu „na zasadach analogicznych, jak dla pracowników Spółdzielni określonych w zakładowym układzie zbiorowym” określa jedynie ramy, w jakich może poruszać się Rada, jeśli chodzi o wysokość przyznawanej nagrody. Stwierdzenie, że z dniem 14 lipca 2012 r. zostaną przez powoda nabyte uprawnienia do nagrody, nie miało znaczenia prawotwórczego, a jedynie porządkująco-informacyjne. Rada potwierdziła wyłącznie, że z tą datą powód uzyskał staż pracy wynoszący 40 lat, który w przypadku pozytywnej decyzji uprawniałby go do otrzymania nagrody jubileuszowej.

Sąd Okręgowy wyrokiem z 27 czerwca 2013 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od Spółdzielni 46.512 zł z ustawowymi odsetkami od 15 lipca 2012 r. do dnia zapłaty oraz 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz 930 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję.

W uzasadnieniu wyroku Sąd podniósł przede wszystkim, że bezsprzecznie przepisy Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników Spółdzielni Mieszkaniowej nie mogą stanowić samodzielnej podstawy roszczeń powoda. Kwestię uprawnień do nagrody jubileuszowej w sprawie regulują także przepisy uchwały Rady Nadzorczej z 18 grudnia 2003 r. Ustalenie określonych warunków wynagradzania pracownika zarządzającego zakładem pracy w imieniu pracodawcy przez odesłanie do stosownych postanowień układu zbiorowego pracy nie narusza art. 241²⁶ § 2 k.p. (wyrok SN z 24 lipca 2009 r., I PK 49/09). Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, przepisy te nie stwarzają podstaw do przyjęcia, iż przyznanie

nagrody jubileuszowej zależy od uznaniowej decyzji Rady Nadzorczej. Istotnie to Rada Nadzorcza pozwanego przyznaje nagrodę jubileuszową członkom zarządu, jednakże na zasadach analogicznych, jak dla pracowników Spółdzielni określonych w zakładowym układzie zbiorowym pracy. Uchwała nr Rady Nadzorczej nie wprowadza przy tym żadnych obostrzeń uzależniających przyznanie prawa do wskazanego świadczenia, czy to od wyniku finansowego pozwanego, sytuacji finansowej mieszkańców Spółdzielni, czy wysokości dochodów osoby, która wypłaty powyższego świadczenia się domaga. Układ zbiorowy stanowi, że prawo do nagrody jubileuszowej za 40 lat pracy przysługuje pracownikom w wysokości liczonej od podstawy wymiaru obowiązującej w dniu nabycia prawa do nagrody w wysokości 600% podstawy wymiaru. Przyjęcie, że przyznanie nagrody jubileuszowej należy od swobodnej decyzji Rady Nadzorczej pozwanego godzi w postanowienia umowy o pracę powoda stwarzające mu inną gwarancję (w świetle poczynionych ustaleń: wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 5.600 zł, pozostałe składniki wynagrodzenia zgodne z uchwałą Rady Nadzorczej), nadto rodzi wątpliwości, co do równego traktowania powoda w zakresie warunków nabycia prawa do nagrody jubileuszowej.

Powyższy wyrok skargą kasacyjną zaskarżyła pozwana. Zarzucono naruszenie:

1) § 129 ust. 5 Statutu pozwanej Spółdzielni i art. 52 § 1 zd. 1 ustawy- Prawo Spółdzielcze z dnia 16 września 1982 r. w związku z art. 9 k.p., uchwały Rady Nadzorczej nr [...] oraz uchwały Rady Nadzorczej nr [...] 2 „przez błędną interpretację tych przepisów, co skutkowało niezasadnym przyjęciem, iż Rada Nadzorcza nie może decydować o przyznaniu członkowi zarządu nagrody jubileuszowej, skoro do kompetencji Rady Nadzorczej należy zawieranie z członkami zarządu umów o pracę oraz określanie warunków wynagradzania członków zarządu i przyznawania im innych świadczeń pieniężnych”,

2) ust. 3 pkt. 4 umowy o pracę powoda oraz uchwały Rady Nadzorczej nr [...] w związku z uchwałą Rady Nadzorczej nr [...] „przez ich błędną wykładnię skutkującą nieprawidłowymi wnioskami, iż: a) roszczenie powoda nie miało charakteru uznaniowego, gdy uchwała Rady Nadzorczej nr [...] wyraźnie stanowi, iż to Rada Nadzorcza przyznaje nagrodę jubileuszową, natomiast Rada Nadzorcza

odmówiła przyznania nagrody jubileuszowej powodowi, b) przyznawanie nagrody jubileuszowej na „zasadach analogicznych” oznacza stosowanie zakładowego układu zbiorowego pracy „wprost” do członków zarządu, bez konieczności uwzględnienia szczególnej sytuacji w zakładzie pracy członków zarządu, która jest przyczyną wprowadzenia do Kodeksu pracy art. 241²⁶ § 2, c) brak wskazania w uchwale Rady Nadzorczej sytuacji, w których Rada Nadzorcza może odmówić wypłaty nagrody jubileuszowej oznacza, że Rada Nadzorcza zawsze musi przyznać nagrodę jubileuszową, gdy brak wskazania przesłanek odmowy w uchwale Rady Nadzorczej oznacza, że Rada Nadzorcza nie musi podać przyczyny odmowy wypłaty nagrody jubileuszowej”,

3) uchwały Rady Nadzorczej nr [...] w związku z uchwałą Rady Nadzorczej nr [...] „przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż roszczenie powoda jest zasadne w sytuacji, gdy uchwała Rady Nadzorczej nr [...] stanowiła uchwałę uchylającą podjętą wcześniej uchwałę Rady Nadzorczej nr [...]”,

4) art. 18^{3c} k.p. przez przyjęcie, że odmowa wypłaty nagrody jubileuszowej narusza zakaz dyskryminacji, gdy powód nie znajdował się ani sytuacji prawnej, ani faktycznej podobnej do innych członów zarządu pozwanej spółdzielni mieszkaniowej i innych pracowników niebędących członkami zarządu pozwanej spółdzielni mieszkaniowej,

5) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z 391 § 1 k.p.c. „przez skonstruowanie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób uniemożliwiający jego kontrolę kasacyjną, tj.: a) pominięcie uzasadnienia prawnego w zakresie dotyczącym nadużycia prawa przez powoda oraz w zakresie żądania powoda zapłaty nagrody jubileuszowej w sposób sprzeczny z art. 13 k.p., b) brak poczynienia własnych ustaleń faktycznych oraz jednocześnie brak przyjęcia za własne ustaleń sądu I instancji, c) brak odniesienia się do podnoszonego w odpowiedzi na pozew zarzutu nadużycia prawa przez powoda oraz kwestii braku naruszenia przez stronę pozwaną art. 11² k.p. i art. 11³ k.p.”

Wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się nie mieć uzasadnionych podstaw.

Zasadniczym problemem wyjściowym jest rozstrzygnięcie o możliwości przyznania członkowi zarządu spółdzielni nagrody jubileuszowej przez radę nadzorczą.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że ze statutu pozwanej spółdzielni oraz prawa spółdzielczego jasno wynika upoważnienie rady nadzorczej do zawierania umowy o pracę z członkiem zarządu oraz kształtowanie jej treści, w tym warunków wynagradzania i przyznawania innych świadczeń. W takim przypadku należy ocenić charakter prawny podejmowanych uchwał rady nadzorczej w przedmiocie wynagrodzenia za pracę (nagrody jubileuszowej) członka zarządu. Uchwały wewnętrznych organów pracodawcy (spółdzielni, spółki, czy wyższej uczelni) nie mają, co do zasady, charakteru normatywnego w rozumieniu art. 9 k.p. Jedynie wyjątkowo może się zdarzyć, że uchwała ma charakter normatywny z uwagi upoważnienie do jej podjęcia i materię regulacji (zob. Uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1998 r., III PZP 14/98, OSNP 1998 nr 24, poz. 705, czy wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2011 r., I PK 46/11, LEX nr 1229538 oraz z dnia 28 marca 2008 r., II PK 225/07, LEX nr 461651). Uchwała przyznająca powodowi nagrodę jubileuszową nie miała charakteru normatywnego, gdyż nie mieściła się w katalogu źródeł prawa pracy wymienionych w art. 9 k.p. i nie spełniała kryteriów umożliwiających przyjęcie o jej normatywnym charakterze. Pomimo to należy stwierdzić, że uchwała ta miała charakter wiążący. Zgodnie bowiem z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego jednostronne oświadczenia woli pracodawcy uzupełniają treść stosunku pracy. W wyroku z dnia 27 października, I PK 588/03, (OSNP 2005 nr 12, poz. 170) Sąd Najwyższy przyjął, że opracowany przez radę nadzorczą spółki akcyjnej regulamin premiowania członków jej zarządu nie stanowi źródła prawa pracy w rozumieniu art. 9 k.p. Jego moc wiążąca wynika stąd, że jednostronne oświadczenie woli działającej w imieniu pracodawcy rady nadzorczej uzupełnia treść stosunku pracy członka zarządu w zakresie warunków jego wynagradzania. Tak więc przyznanie członkowi zarządu spółdzielni prawa do nagrody jubileuszowej przez upoważniony do tego organ (radę

nadzorcą) uzupełniło warunki wynagrodzenia wynikające z umowy o pracę. Wbrew twierdzeniom zawartym w skardze kasacyjnej pozbawienie powoda prawa do tego świadczenia płacowego nie mogło zostać skutecznie dokonane w drodze jednostronnej czynności pracodawcy. Bowiem każda niekorzystna zmiana istotnych warunków wynagradzania wymaga dla swej skuteczności dokonania wypowiedzenia zmieniającego lub porozumienia stron umowy. Nagroda jubileuszowa jest świadczeniem wynagrodzeniowym oraz roszczeniowym. W istocie ma ona więc charakter należnej pracownikowi premii, a nie nagrody (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2012 r., I PK 174/11, LEX nr 1168125).

Nie jest także uzasadniony zarzut dotyczący odesłania w uchwale do zasad przyznawania nagrody jubileuszowej w zakładowym układzie zbiorowym pracy. Także i ten problem został już wcześniej rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy. W wyroku z dnia 24 lipca 2009 r., I PK 49/09 (OSNP 2011 nr 5-6, poz. 78) przyjęto, że ustalenie warunków wynagradzania pracownika zarządzającego zakładem pracy w imieniu pracodawcy przez odesłanie do postanowień zakładowego układu zbiorowego pracy nie narusza art. 241²⁶ § 2 k.p. Z przepisu tego wynika jedynie, że postanowienia układu zbiorowego pracy nie mogły stanowić samodzielnej podstawy nabycia przez powoda prawa do nagrody jubileuszowej. Dopuszczalne jest natomiast odesłanie do postanowień układowych zawarte w uchwale rady nadzorczej.

Z uwagi na to, że ani postanowienia układu zbiorowego, ani uchwała rady nadzorczej nie uzależniają nabycia prawa do tego świadczenia od sytuacji finansowej pozwanej, czy wysokości dochodów powoda należało przyjąć, że nabył on prawo do nagrody jubileuszowej po wykazaniu stosownego stażu pracy. Trafnie więc uznał Sąd Okręgowy, że w tych okolicznościach przyznanie prawa do nagrody nie mogło być uzależnione od swobodnej decyzji rady nadzorczej. Można jedynie dodać, że w tym przypadku decyzja o wypłacie nagrody ma charakter techniczny. Nabycie prawa następuje bowiem z mocy postanowień umowy wynikających z uchwały rady nadzorczej i zakładowego układu zbiorowego pracy. W żadnym więc razie uchwała przyznająca to świadczenie nie ma charakteru uznaniowego.

Z uwagi na powyższe należało uznać, że nie zostały naruszone wskazane w skardze kasacyjnej przepisy prawa materialnego i procesowego, a zaskarżony wyrok w pełni odpowiada prawu.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji wyroku, a o wysokości kosztów przyznanych stronie powodowej mając na uwadze ocenę nakładu pracy jej pełnomocnika.